

به مناسبت تاسوعای حسینی؛ همه شهدا به مقام عباس(ع) غبطه می‌خورند/ حرمت اسلام شکسته شد

امام صادق(ع) در فرازی از زیارتنامه حضرت عباس(ع) می‌فرماید «وَأَتَتْهُكَ حُرْمَةُ الْإِسْلَامِ» یعنی کسانی که تو را به شهادت رساندند حرمت اسلام را از بین بردند.

امام صادق(ع) در فرازی از زیارتنامه حضرت عباس(ع) می‌فرماید «وَأَتَتْهُكَ حُرْمَةُ الْإِسْلَامِ» یعنی کسانی که تو را به شهادت رساندند حرمت اسلام را از بین بردند.

خبرگزاری مهر، شهادت هر یک از اصحاب و یاران سیدالشهدا برای آن حضرت سخت و جانکاه بود. امام حسین(ع) کنار هر کشته‌ای که می‌آمد رفتار خاصی از خود نشان می‌داد. کنار کشته علی اکبر(ع)، علی اصغر، اصحاب و... هر کدام به کیفیتی حاضر می‌شد. اما در روایت آمده است که وقتی کنار بدن عباس ابن علی آمد سه حال به حضرت دست داد. اول اینکه «فبغت علیه السلام» مات و مبهوت ماند. دوم اینکه «بان الانکسار فی وجهه الحسین» رنگ از صورت امام(ع) پرید. در مرحله سوم «فصرخ صرخه شديدا» بلند بلند فریاد زد. نوشته اند امام طوری ناله می‌زد «و بکی کل عدو و صديق» که دوست و دشمن به حال او گریه کردند.

لذا مصیبت قمر بنی هاشم برای سیدالشهدا بسیار جانکاه بود. چرا که برادری مثل عباس(ع) را از دست داده بود. در مورد حضرت عباس(ع) در روایات مختلف از اهل بیت تعابیر والایی آمده است تا جایی که خود امام حسین(ع) خطاب به هاشم در روز عاشورا می‌فرماید «جانم به فدایت ای برادر».

در مورد حضرت عباس(ع) در روایات مختلف از اهل بیت تعابیر والایی آمده است تا جایی که خود امام حسین(ع) خطاب به قمر بنی هاشم در روز عاشورا می‌فرماید «جانم به فدایت ای برادر».

امام سجاد(ع) عموی خود عباس را چنین توصیف می‌فرماید: «رَحِمَ اللَّهُ عَمِيَ الْعَبَّاسَ فَلَقَدْ آتَرَ وَأَبْلَى وَفَدَى أَخَاهُ بِتَقْسِهِ حَتَّى قَطَعَتْ يَدَاهُ فَأُبْدِلَهُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ مِنْهُمَا جَنَاحَيْنِ يَطِيرُ بِهِمَا مَعَ الْمَلَائِكَةِ فِي الْجَنَّةِ كَمَا جُعِلَ لَجَعْفَرِ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ؛ وَإِنَّ لِلْعَبَّاسِ عِنْدَ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى مِثْلَهُ يَغِيْطُهُ بِهَا جَمِيعُ الشَّهَدَاءِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ».

یعنی «خدا عمویم عباس را رحمت کند که ایثار کرد و خود را به سختی افکند و در راه برادرش جانبازی کرد، تا آن‌که دست‌هایش از پیکر جدا گردید. آن‌گاه خداوند به جای آن‌ها دو بال به وی عنایت فرمود که در بهشت همراه فرشتگان پرواز کند؛ همان‌سان که برای جعفر طیار قرار داد. عباس نزد خداوند مقامی دارد که همه شهدا در قیامت بدان غبطه می‌خورند.»

مقام آن حضرت آنقدر بالاست که «کاشف الكرب عن وجهه الحسین» می‌شود به این معنی که برطرف کننده غم و اندوه از روی امام حسین(ع) بوده است.

همچنین دیگر ائمه نیز در مقام و منزلت حضرت عباس روایاتی دارند که در ادامه به آن اشاره خواهد شد.

جانم به فدایت ای برادر...

حجت الاسلام مهدی شریف، کارشناس امور مذهبی در مورد روایاتی که از ائمه معصومین در مورد حضرت عباس(ع) آمده است گفت: در مورد وجود مبارک حضرت عباس روایات متعددی وجود دارد که بررسی آنها به فهم مقام قمر بنی هاشم(ع) کمک می‌کند. روز تاسوعا روزی است که سیدالشهدا در کربلا محاصره شد و برخی مورخین آورده اند که دشمن شیپور جنگ را نواخت و قصد داشت به خیام امام حسین حمله کند. در اینجا امام، حضرت ابوالفضل(ع) را جلو فرستاد و فرمود «ارْكَبْ بِتَقْسِيْ اَنْتَ يَا اَخِي حَتَّى تَلْقَاهُمْ» یعنی جان من فدای تو. حجت خدا این تعبیر را درباره کسی به کار می‌رود که در اوج مقام و یگانگی و هم فکری با خودش باشد و آن شخصیت کسی جز قمر بنی هاشم نیست.

وی افزود: همین قدر می‌توان گفت که عباس(ع) این قابلیت را یافته است که حجت خدا به او این حرف را بزند. لذا او به مقاماتی از عصمت راه پیدا کرده و تالی تلو معصوم است.

بینش عمیق و ایمان راسخ ویژگی حضرت عباس(ع)

عموی ما، عباس، دارای بینشی ژرف و ایمانی راسخ بود؛ همراه با امام حسین (ع) جهاد کرد و نیک آزمایش داد و به شهادت رسید

این کارشناس دینی ادامه داد: امام صادق(ع) نیز روایتی در مورد حضرت عباس(ع) دارند که می‌فرمایند «كَانَ عَمَّتَا الْعَبَّاسُ بْنُ عَلِيٍّ نَافِذَ الْبَصِيرَةِ صُلْبَ الْإِيمَانِ جَاهِدَ مَعَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ وَ أَبْلَى بَلَاءً حَسَنًا وَ مَضَى شَهِيدًا». این روایت در کتب مختلف روایی ما وجود دارد به این معنا که عموی ما، عباس، دارای بینشی ژرف و ایمانی راسخ بود؛ همراه با امام حسین (ع) جهاد کرد و نیک آزمایش داد و به شهادت رسید.

حجت الاسلام شریف گفت: لذا قمر بنی هاشم بصیرتی نافذ و ایمانی مستحکم داشت. ما باید ایمان را دسته بندی کنیم. طبق تعبیر قرآن عده ای تنها مسلمان هستند، عده ای وارد حریم ایمان شده اند ولی عده ای حقیقتا مومن اند و ایمان آنها پایدار است. اتصال برخی به مقام شامخ امامت و ولایت به نحوی است که طوفان های حوادث نمی تواند آنها را تکان دهد.

وی افزود: امام صادق(ع) در مورد ایمان حضرت عباس(ع) تعبیر «صلب الایمان» به معنی ایمان محکم و راسخ را به کار برده

اند. وقتی قمر بنی هاشم روز عاشورا به میدان رفت و وقتی دست راستش را قطع کردند رجز خواند که «والله إن قُطعتم یمینی انی احامی ابدًا عن دینی.» به خدا قسم اگر دست مرا قطع کنید من از حمایت دین خود دست بر نمی دارم.

امان نامه برای حضرت عباس(ع)

این کارشناس دینی ادامه داد: شمر ابن ذی الجوشن به خاطر یک قرابت و خویشاوندی دوری که با خاندان مادر قمر بنی هاشم داشت و هر دو از قبیله بنی کلاب بودند، برای عباس(ع) امان نامه می آورد. حضرت نه تنها امان نامه را نمی پذیرد بلکه برخورد بسیار تندی با شمر می کند. در نگاه اول حتی حاضر نمی شود که با آنها هم کلام شود و وقتی امام مسلمین به او فرمود که جواب شمر را بدهد حضرت با آن ملعون روبرو شود و امان نامه او را رد می کند.

عباس(ع) در بلاها و ابتلائات سربلند شد

وی گفت: امام صادق(ع) در ادامه روایتی که عرض کردم می فرماید «أُبلیَ بلاءٌ حَسَنًا» یعنی قمر بنی هاشم یک بلاکش بزرگ روزگار بود. در روایات و در قرآن به موضوع ابتلا اشاره شده که کسانی در مسیر ولایت و توحید قرار می گیرند از همه طرف بلا به سمت آنها سرازیر می شود. مومن هیچ گاه نباید دچار رفاه زدگی شود و همواره خدا او را در ابتلائات آزمایش می کند تا علو درجه به او بدهد. تعبیر قرآن این است که در این صورت فرد به مقام صابرين می رسد و لذا اجر به غیر حساب به او عطا می شود.

وی ادامه داد: لذا امام صادق می فرماید عباس(ع) به زیبایی از پس این ابتلائات و امتحانات بر آمد و در پایان به مقامی رسید که «مضی شهیدا» یعنی به مقام شهادت رسید. در روایت داریم که جایگاهی نزد خدا وجود دارد که فقط با شهادت حاصل می شود.

شریف گفت: تعبیر دیگری در روایات داریم که «ان العباسی العلی ذق العلم ذقا» لذا وجود مبارک حضرت عباس(ع) به عنوان یک عالم تمام عیار معرفی شده است. کسی که علم را همانطور که پرنده به اولاد خود غذا می خوراند از امیرالمومنین(ع) گرفته است. فرمود اگر کسی عالم به زمان خود باشد هیچ شبهه ای نمی تواند او را از مسیر خود خارج کند. لذا از خاندان عصمت (ع) در مورد حضرت عباس (ع) نقل شده است که فرموده اند: ذق العلم زقا، یعنی همان طور که پرنده به جوجه خود مستقیماً غذا می دهد، اهل بیت (ع) نیز مستقیماً به آن حضرت علوم و اسرار را آموختند.

وی گفت: علامه محقق، شیخ عبدالله ممقانی، در کتاب نفیس تنقیح المقال، در مورد مقام علمی و معنوی ایشان گفته است آن جناب از فرزندان فقیه و دانشمندان ائمه (ع) و شخصیتی عادل، مورد اعتماد، با تقوا و پاک بود.

شهدا به مقام عباس(ع) غبطه می خورند

وی ادامه داد: مرحوم صدوق به اسناد خود روایت کرده که: حضرت علی بن الحسین (ع) به عبيدالله فرزند ابوالفضل (ع) نگاهی کرد، اشک چشمانش را گرفت و فرمود: روزی بر رسول خدا (ص) سخت تر از احد نبود که عمویش حمزه در آن شهید شد، وبعد از آن موته بود که عموزاده اش جعفر بن ابیطالب شهید شد. سپس فرمود: لکن روزی چون روز حسین(ع) نبود، سی هزار مرد که گمان می کردند از این امتند دور او را گرفتند و هرکدام با کشتن او به خدا تقرب می جستند، و او خداوند را به آنها یادآوری می نمود، ولی پند نمی گرفتند تا او را به ستم و ظلم و عدوان کشتند.

برای حضرت عباس(ع) در روز قیامت مقاماتی است که همه شهدا به آن غبطه می خورند. همه شهیدان عالم وجود در روز قیامت آرزو می کنند که ای کاش مقام حضرت عباس(ع) را داشتند

وی گفت: لذا با توجه به این مقامات حضرت عباس(ع) و پایداری ایشان، می بینیم که امام سجاد(ع) در ادامه می فرمایند «انَّ لِلْعَبَّاسِ عِنْدَ اللَّهِ مَنَازِلَةً يَغِيْطُهَا جَمِيعُ الشُّهَدَاءِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ» یعنی برای حضرت عباس(ع) در روز قیامت مقاماتی است که همه شهدا به آن غبطه می خورند. همه شهیدان عالم وجود در روز قیامت آرزو می کنند که ای کاش مقام حضرت عباس(ع) را داشتند.

این کارشناس دینی گفت: در زیارتنامه ای که در لسان امام صادق(ع) در مورد حضرت عباس(ع) آمده است عبارات بسیار ویژه ای یافت می شود. سه امامزاده وجود دارند که از سوی معصوم برای آنها زیارتنامه بیان شده، یکی حضرت معصومه(س)، دیگری حضرت علی اکبر(ع) و در نهایت قمر بنی هاشم(ع) است. این نیز نشان دهنده جایگاه بسیار ویژه حضرت عباس(ع) نزد اهل بیت است.

وی تصریح کرد: عبارت «سَلَامُ اللَّهِ وَ سَلَامُ مَلَائِكَتِهِ الْمُقَرَّبِينَ وَأَنْبِيَائِهِ الْمُرْسَلِينَ وَ عِبَادِهِ الصَّالِحِينَ وَ جَمِيعِ الشُّهَدَاءِ وَ الصَّادِقِينَ (و) الرَّاكِبَاتِ الطَّيِّبَاتِ فِيمَا تَغْتَدِي وَ تَرُوحُ عَلَيْكَ يَا بَنَ امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ» که در زیارتنامه آن حضرت آمده است، امام صادق(ع) سلام همه انبیا و شهدا و... به قمر بنی هاشم عرضه می دارد.

شریف گفت: امیرالمومنین و بقیه ائمه ما فرزندان دیگری نیز داشتند اما آنچه باعث می شود ابوالفضل العباس(ع) به این مقام برسد.

مقامات حضرت عباس(ع) منحصر در ادب نیست

وی افزود: این مقام قمر بنی هاشم صرفاً به دلیل ادب آن حضرت نسبت به ائمه نبوده است. کسی که در خانه اهل بیت بزرگ شود طبیعی است که مودب باشد. ابوالفضل العباس معلم ادب عالم وجود است ولی نباید مقامات آن حضرت را منحصر در ادب ایشان کرد.

با شهادت عباس ابن علی(ع) حرمت اسلام شکسته شد

وی ادامه داد: در زیارتنامه ایشان آمده است کسانی که تو را کشتند «وَأَنْتَ هَكَتْ حُرْمَةَ الْإِسْلَامِ» حرمت اسلام را از بین بردند. امام صادق(ع) در این امر مبالغه نمی کند و حضرت عباس(ع) به عنوان یکی از نمادهای اسلام در جامعه آن روز مطرح بوده و وقتی او را به شهادت رساندند حرمت اسلام را از بین بردند.

این کارشناس دینی گفت: در عبارت دیگری از زیارتنامه حضرت عباس(ع) آمده است «مَعَكُمْ مَعَكُمْ لَا مَعَ عَدُوِّكُمْ» یعنی زائر آن حضرت اعلام می کند که اهل همراهی با ایشان است و این همراه نمودن خود با قمر بنی هاشم موضوعیت دارد.

اطاعت؛ رمز عبد صالح شدن قمر بنی هاشم(ع)

وی ادامه داد: شاخصه اینکه ابوالفضل عباس عبد صالح خدا شد، قابل توجه است. روایاتی در بحث مقام انبیا داریم که وقتی اهل بیت سلسله مراتب ابراهیم(ع) را بیان می کنند اول به مقام عبودیت اشاره می کنند. عبودیت مافوق مقام نبوت در درگاه خداست. چه شد که ابوالفضل به این مقام رسید؟ به این خاطر که «الْمُطِيعُ لِلَّهِ وَ لِرَسُولِهِ وَ لِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ» آن حضرت اهل اطاعت پذیری بود و هیچ گاه روی حرف حجت خدا حرف جدیدی مطرح نکرده و خواسته خود را در محضر امام مطرح نکرده لذا به این مقام رسیده است. در قرآن و روایات هم داریم که اگر کسی بخواهد به مقام عبودیت برسد سوره نسا آیه ۶۹، «وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَ الرَّسُولَ فَأُولَئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَ الصِّدِّيقِينَ وَ الشُّهَدَاءِ وَ الصَّالِحِينَ وَ حَسَنَ أُولَئِكَ رَفِيقًا» اگر کسی اهل اطاعت از پیامبر و اهل بیت باشد در بهشت همنشین انبیا و اولیا و صالحین و... خواهد بود.

ابوالفضل(ع) خواسته امام را بر خواسته خود مقدم کرد

حجت الاسلام شریف گفت: حضرت عباس شخصیتی است که خواسته های شخصی خود به خاطر کسب رضایت خدا و اهل بیت گذشته است. همه منافع و ایده آل های شخصی خود را کنار گذاشته است. جامعه متدین ما اگر قمر بنی هاشم را الگوی خود قرار داده باشند باید خواسته های خود را مطابق خواسته های اهل بیت قرار دهند و دست از خواهش های نفسانی بردارند. ریشه بسیاری از گرفتاری های ما در جامعه در ابعاد مختلف بخاطر پیروی عده ای از خواهش های نفسانی است که حاضر نیستند خواست خدا را در کار خود اعمال کنند.

وی در پایان تصریح کرد: لذا باید مثل حضرت عباس از خواسته های شخصی دست کشید و مطیع امر مولا بود. انسان باید قبل از انجام هر کاری به این مسئله فکر کند که امام او را می بیند و «عین الله الناظره» است. انسانی که امام را حاضر ببیند، رفتار خود را مطابق خواست او تنظیم می کند.